

MAHAFFY

"Johnny, never be a bore!"

Zoals de vorige keer beloofd, ditmaal John Pentland Mahaffy (1839-1919). Waarom? Mahaffy schreef geen dagelijks gehanteerd woordenboek, als Liddel en Scott, en het is geen Mahaffy-jaar, dus er valt niets te herdenken, zoals in het geval van Joyce. En toch staat Mahaffy hier centraal, en wel omdat: Mahaffy in 1876, met Oscar Wilde aan zijn zijde, stond te kijken hoe in Tanagra een aantal van de beroemde terracotta's werd opgegraven; Mahaffy als kind te Bad Kissingen wandelde met de Tsarevitsj (de latere Alexander II) en babbelde met Lodewijk van Beieren en Lola Montez; Mahaffy in 1916 de verdediging van Trinity College, Dublin, leidde, tijdens de bloedige opstand van de Sinn Féin; Mahaffy, *Rev. Mahaffy*, van ketterij beschuldigd werd, omdat hij St. Paulus een "impudent little Hebrew" achtte; Mahaffy de cricket eleven van Trinity College aanvoerde; Mahaffy het in 1875 koud had in de Pieterskerk.

Combineer het bovenstaande met een uitgebreid en zeer controversieel wetenschappelijk oeuvre en niemand zal hopelijk ontkennen, dat wij hier te maken hebben met een waarlijk interessant man. Het dringende verzoek van zijn moeder, "Johnny, never be a bore", heeft Mahaffy zeer ter harte genomen. Hoe interessant hij ook moge zijn, toch is Mahaffy buiten Dublin en zeker buiten de Britse eilanden enigszins in vergetelheid geraakt. Het is dus nodig de man iets uitgebreider te introduceren, alvorens nader op een aantal van de hierboven aangeduide meer en minder smeulige geschiedenissen in te gaan.

Mahaffy werd in 1839 geboren in Chaponnaire, nabij het Meer van Genève, waar zijn vader als dominee werkzaam was; hij groeide op in Luzern en het Beierse Kurort Bad Kissingen. Na terugkeer in Ierland, waar zijn beide ouders, van Anglo-Ierse afkomst, enig grondbezit hadden, werd Mahaffy thuis opgeleid; met succes, want na zijn aankomst op Trinity College, de grote protestantse universiteit te Dublin, ontplooidde hij zich als een briljant classicus, een begaafd musicus, een talentvol cricketspeler en een hartstochtelijk liefhebber van 'society'. In 1864 werd hij *fellow* van Trinity College, in datzelfde jaar dominee, en in 1865 trad hij in het huwelijk met een vrouw van zeer degelijke komaf: geheel en al arrivé. Gedurende 55 jaar bleef Mahaffy aan TCD verbonden, als *fellow*, *senior fellow* en in de laatste vijf jaar van zijn leven als *Provost* (rector); sinds 1869 was hij Professor of Ancient History, maar zijn onderwijsactiviteiten omvatten niet alleen Oude Geschiedenis, maar ook Hebreeuwa, Italiaans, Duits, Frans. Theologie, Muziek, Filosofie, Grieks en Latijn. (Zo zou Deetman ze graag hebben: lekker voordelig!). Naast zijn werk bij TCD had Mahaffy nog tijd om een aantal veldsporten te beoefenen, te jagen, te vissen, te musiceren, te converseren en dineren, te reizen, te lezen (men noemde hem een 'walking encyclopaedia'; alleen de bèta-vakken vermochten Mahaffy nooit te boeien) en te schrijven. Dertig boeken en een massa artikelen over

een enorm aantal onderwerpen, van Homerus tot en met de Ierse forel, van Ptolemaeus tot en met Parnell, van het Parthenon tot en met 18de-eeuwse landhuizen. Niet allemaal even diepgravend, soms wat slordig, maar stuk voor stuk vol heilig vuur (en polemisch vuur). Hoewel vaak en hartgrondig verguisd, bleef erkenning uiteindelijk niet uit: vijf eredoctoraten, het erelidmaatschap van acht wetenschappelijke academies (waaronder die van Utrecht), lof van de kant van grootheden als Wilamowitz en Th. Reinach, het rectoraat en in 1918 het Grand Cross of the Order of the British Empire: Sir John kon in 1919, toen hij voorgoed de ogen sloot, terugzien op een succesvol leven.

Genoeg leven en genoeg succes voor een omvangrijke biografie: wij moeten hier genoeg nemen met enkele *membra disiecta*, maar dat mag de pret niet drukken. We beginnen maar eens met Mahaffy's meest befaamde leerling: Oscar Wilde. In 1871 arriveerde Oscar, 17 jaren oud, op Trinity College, alwaar hij opzienbarende talenten ten toon spreidde, met name waar het de Griekse taal betrof. Dit jong talent trok de aandacht van Mahaffy en tussen 1871 en 1874 was de jonge professor Oude Geschiedenis van grote invloed op Wilde's vorming: diens passie voor Griekse zaken (door Wilde uiteindelijk nog ruimer genomen dan door Mahaffy!), diens 'social technique' (of, zo men wil, snobbisme) en conversatiekunst werden ongetwijfeld door Mahaffy geïnspireerd en beïnvloed. In 1874 vertrok Oscar naar Magdalen College, Oxford, maar de band met zijn leermeester Mahaffy ging niet verloren: in 1875 waren Mahaffy en Wilde beiden in Italië en Mahaffy speelde enige tijd voor reisleader. Maar nu lopen we op de zaken vooruit, want we moeten eerst even stilstaan bij februari 1875: Mahaffy woonde als afgevaardigde van TCD het derde eeuwfeest van de Leidse universiteit bij en kleumde in de Pieterskerk....

wordt vervolgd

Frits Naerèbout